

POSTANOWIENIE

Dnia 6 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Józef Iwulski (przewodniczący)

SSN Bohdan Bieniek (sprawozdawca)

SSN Beata Gudowska

w sprawie z wniosku S. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.
o wznowienie postępowania,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 6 grudnia 2017 r.,
zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego w W.
z dnia 5 kwietnia 2017 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie i w tym zakresie przekazuje
sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w W.**

UZASADNIENIE

S. K. w dniu 27 października 2016 r. wniosła skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w W. z dnia 18 grudnia 2013 r., III AUa .../12, a także wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2015 r., II UK 377/14. W uzasadnieniu skargi wnioskodawczynie powołała się na nieważność postępowania, już przed organem rentowym, która ostatecznie doprowadziła do błędnego obliczenia wysokości emerytury i niezasadnego wstrzymania renty rodzinnej. Jednocześnie orzekające w sprawie sądy nie wypełniły swej konstytucyjnej roli, dopuszczając się wadliwego ustalenia stanu faktycznego.

Postanowieniem Sądu Apelacyjnego w W. z dnia 5 kwietnia 2017 r. skarga o wznowienie postępowania została odrzucona.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, skarga o wznowienie postępowania nie została oparta na ustawowych podstawach, gdyż wskazane w pismach procesowych wnioskodawczyni argumenty nie wynikają z brzmienia art. 401 i art. 403 k.p.c. Stąd przedmiotowa skarga podlega odrzuceniu z mocy art. 410 § 1 k.p.c.

Postanowienie Sądu Apelacyjnego zaskarżył w całości pełnomocnik z urzędu wnioskodawczyni, zarzucając mu naruszenie:

- art. 117 § 1 i 2 k.p.c. przez zaniechanie przyznania wnioskodawczyni pomocy prawnej z urzędu;
- art. 410 § 1 k.p.c. w związku z art. 401 ust. 2 k.p.c. przez odrzucenie skargi o wznowienie postępowania, mimo że z treści stanowiska skarżącej wynika fakt pozbawienia jej możliwości działania w procesie w charakterze strony;
- art. 413 k.p.c. przez rozpoznanie sprawy w zakresie odrzucenia skargi o wznowienie postępowania przez Sąd, w składzie którego zasiadał sędzia orzekający również w postępowaniu apelacyjnym.

Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej.

W odpowiedzi na zażalenie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie i zasądzenie na rzecz organu rentowego kosztów procesu w postępowaniu zażaleniowym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest trafne. Już w pierwszym osądzie widoczne jest naruszenie art. 413 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem, sędzia którego udział lub zachowania w procesie poprzednim dotyczy skarga, wyłączony jest od orzekania w postępowaniu ze skargi o wznowienie. W składzie Sądu Apelacyjnego, wydającym wyrok w dniu 18 grudnia 2013 r. w sprawie III AUa .../12, zasiadał sędzia, który orzekł także w zaskarżonym postępowaniu (sędzia Sądu Okręgowego del. do Sądu Apelacyjnego B. L.). Podmiotowa tożsamość członka składu orzekającego oznacza, że doszło do

rozpoznania dopuszczalności skargi o wznowienie postępowania z obrazą art. 48 § 3 k.p.c. (wyłączenie sędziego z mocy ustawy). Dany problem jednoznacznie wyjaśnia judykatura (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 października 2016 r., II UZ 44/16, LEX nr 2171116; z dnia 20 grudnia 2012 r., IV CZ 141/12, LEX nr 1288745).

Niezależnie od powyższego uchybienia należy zwrócić uwagę, że wnioskodawczyni w piśmie procesowym z dnia 24 marca 2017 r. (k-23 akt sprawy) złożyła wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, który to do dnia odrzucenia skargi o wznowienie postępowania nie został rozpoznany.

Suma dotychczasowych uwag uzasadnia rozstrzygnięcie z mocy art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.

Na marginesie należy zwrócić uwagę skarżącej, że zgodnie z art. 399 § 1 k.p.c. można żądać wznowienia postępowania, które zostało zakończone prawomocnym wyrokiem. Przypomnienie tej ogólnej zasady ma na celu zwrócenie uwagi, że skarga o wznowienie postępowania jest nadzwyczajnym środkiem pozwalającym na wzruszenie prawomocnych orzeczeń sądowych. Dlatego powinna podlegać szczególnym rygorom, zarówno w zakresie formy, jak i treści (zawartości). W orzecznictwie zgodnie przyjmuje się, że skarga o wznowienie postępowania nie jest narzędziem służącym zapewnianiu jednolitości orzeczeń, nawet w sprawach o roszczenia oparte na jednakowych podstawach faktycznych i prawnych. Możliwość ponownego rozpoznania prawomocnie zakończonej sprawy na skutek skargi o wznowienie postępowania otwiera się tylko wówczas, gdy zaistnieje jedna z ustawowych podstaw wymienionych w Kodeksie postępowania cywilnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 2006 r., I PK 5/06, LEX nr 198269).